

با هموسیقی کردی زندگی می‌کنم

سعید فرج پوری

سبعه قاضی زاده

■ برنامه تان به همراه آقای شجریان چطور بود؟
 من هم ترجیح می‌دهم که دیگران در مورد کار من نظر بدهند و خودم حرفی نزنم. اما تا به حال بازخوردهایی که بوده خوب بوده است و عموم مردم از آن لذت برده‌اند، اما شاید باید کمی صبر کرد تا زمان بگذرد و آن وقت اهل نظر واقعی‌شان را بگویند. من موقع است که می‌شود قضاوت کرد.

■ اگر اشتباه نکنم شما پیش از این هم با آقای شجریان کنسرت داده بودید؟

بله. همکاری ما از بیست و پنج سال پیش با گروه «عارف» و «آوا» با آقای شجریان شروع شد و من در کنسرت‌های مختلفی در کنار ایشان بودم. حدود هشت سال پیش بیرون آمی بودم که در شهر شترگن من به همراه گروه موسیقی «آوا» به اجرای برنامه‌های مختلفی با ایشان پرداختم و بعد از آن مدت بود که دیگر آقای شجریان با گروه استاید کار کردند تا آن که دوباره کارشان با ما از سر گرفته شد. اما به هر حال همیشه این ارتباط برقرار بوده و همیشه نتیجه کار مایک نتیجه جمعی بوده است. به هر حال ترکیبی که در این کنسرت بود، ترکیب تازه‌ای نبود و ما سال‌هاست که همدیگر را می‌شناسیم. از زمان کانون «جاوش» بگریزد تا الان. آقای شجریان از ما بار دیگر دعوت کردند و ما دور هم جمع شدیم.

■ از فعالیت‌های گروه موسیقی دستان چه خبر؟ شنیده‌ام که به زودی تصمیم دارید به تور آمریکا و کانادا بروید؟

بله. همینطور است. در ماه‌های اکتبر و نوامبر که حدود هر دو ماه است، ما در این دو کشور به اجرای برنامه می‌پردازیم. در این برنامه هم قطعات آلبوم «درباره‌ی بی‌پایان» را اجرا خواهیم کرد. باز هم چون همیشه یک بخش از کنسرت سازی خواهد بود و یک بخش آوازی. خوشبختانه برنامه‌های ما در اروپا با استقبال زیادی مواجه شد.

■ اجراهای شما بیشتر در جریان برگزاری فستیوال‌های موسیقی و به دعوت آنهاست؟

ببینید مثلاً ما الان آخرین برنامه‌ای که برگزار کردیم در فستیوال مراکش بود. اما همیشه اینطور نیست. ما سال‌ها با هم می‌گیریم و در آنها برنامه اجرا می‌کنیم. البته برخی از برنامه‌ها که با همکاری آلبومشاه هم تنظیم شده در برخی از جشنواره‌ها و تالارها است. هم قطعات آلبوم می‌کنند، اما عموماً ما خودمان برگزار می‌کنیم.

■ شما از برنامه‌های شما که به عضویت گروه «دستان» در آمدید، برای این گروه آهنگسازی می‌کردید؟

می‌قیقتاً از سال ۲۰۰۰ عضو این گروه شدم و پیش از این آقای «کیهان کلهر» و قبل از آقای «اردشیر کامکار» در «دستان» کمانچه می‌نواختند و قطعه می‌ساختند. به هر حال در گروه دستان این روزها نیست دقیقاً چه کسی آهنگسازی را به عهده خواهد بود که در این گروه هر کدام از اعضا که راکی داشته باشند یا طریقی داشته باشند دیگران مثل من می‌کنند و بعد سر آن یا به توافق می‌رسیم یا این مثل من در «دستان» می‌کنیم. همینطور بود. طریقی بود که من در «دستان» به‌حالا به مرحله اجرا درآمدم. من خودم طریقی را آقای «منیم» زده باشند و آن را کار می‌کنیم.

■ برخورد غیر ایرانی‌ها با اجرای قطعات شما چطور است؟

همانطور که پیش از آنجایی که کنسرت‌های گروه دستان در دو کشور مجرای سازی آوازی را با همان ماکلاخ و بوم کام اجرا می‌شود، بیشتر خارجی‌ها با قطعات سازی هستند چرا که بخش ما فارسی پایه شعر استخوان است. من هم تجربه‌های زبان فارسی و طبیعی است و برای غیر فارسی‌زبان نباید جذابیت چندانی باشد و آنها بیشتر با بخش آوازی ارتباط برقرار می‌کنند. اما در مجموع استقبال‌شان از برنامه‌های ما خوب است.

■ فکر می‌کنید دلیل این استقبال در داخل و خارج از این کشور است؟

من تصور می‌کنم که پیوستگی و ممارست در کارهای این گروه باعث شده است که مخاطبین هم در طول این سال‌ها با آنها همراه شوند. چه ترکیب‌ها در نوازنده‌هایی که از یادمان دور است و چه خواننده‌ها هیچ کدام باعث شده‌اند که از اهمیت این گروه غافل نشود. یک ویژگی دیگر هم می‌شود در مورد آلبوم گروه در گذشته ذکر کرد، پرآوازی و تنوع سازها که گروه کشورها مختلف است. شما ببینید هر کدام از ما پنج نفر در یک کشور زندگی می‌کنیم و خارج از گروه، کارهای فردی ما را با هم دنبال می‌کنیم و هر زمانی که هم با بینه‌بینی زمانی که دور هم جمع می‌شویم به پس‌تازیم از گذشته‌ها و این توانمندی‌ها را با هم ترکیب می‌کنیم. اما در طول این سال‌ها آلبوم‌های زیادی را منتشر کرده‌ام و کنسرت‌ها هم زیاد می‌روم و هرگز نمی‌توانم تمام کارهای که در فضای که هم شامل داخل ایران و هم شامل خارج از ایران می‌شود، کار آسانی نیست و دوری راه

حدود یک هفته است که کنسرت گروه محمدرضا شجریان به همراه گروه موسیقی آوا به پایان رسیده است. کنسرتی که طی شش روز تالار وزارت کشور برگزار شد. سعید فرج پوری، در این کنسرت علاوه بر نوازندگی ساز کمانچه، آهنگسازی بخشی از قطعات بخصوص بخش دوم برنامه را به عهده داشت. حدود ۸ سال است که فرج پوری به عضویت گروه موسیقی «دستان» درآمده و در کنار حمید منبجم، حسین بهرپوری، پژمان جدایی، و بهنام سامانی، ساز زده است. گروهی که در این سال‌ها توانسته با نوازنده‌های مختلف و به کار گرفتن خواننده‌های گوناگون همچنان پایرجا ماند و به یکی از گروه‌های پرطرفدار در داخل و خارج از ایران بدل شود.

سال گذشته گروه موسیقی دستان کنسرت‌های زیادی را در کشورها اروپایی برگزار کرد و ماه دیگر هم تور کنسرت‌های این گروه موسیقی سنتی ایران در کانادا آغاز خواهد شد. در سال‌های اخیر بخشی از قطعات گروه دستان هم از ساخته‌های فرج پوری بوده است تا آنجا که قطعات آخرین آلبوم این گروه به نام «درباره‌ی بی‌پایان» با صدای اسلار قبیلی، به تمامی از ساخته‌های فرج پوری بود. یکی از ویژگی‌های قطعات فرج پوری را شاید بتوان در بهره‌گیری از ملودی‌های کردی یا ملودی‌های فولکلور کردی استفاده کند و حتی به نغمه‌ی رسد که در جایی هم که تصمیم خاصی در بهره‌گیری از این نغمه‌ها ندارد، این تصانیف اغلب شاد و پرشور، موسیقی آوا را می‌کنند. همه این دلایل باعث شده‌اند که فضای موسیقی و قطعات ساخته شده توسط این آهنگساز علاوه بر تکیه در بهره‌گیری از ساز کمانچه به عنوان محور قطعه، تم کردی را به همراه خود داشته باشد. این مسأله باعث شده است که او بیشتر این تعداد آلبوم‌ش را هم در همین فضای شاد و کردی منتشر کند. آلبوم‌های نظیر «آوات»، «زوان»، «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی، و «زمانه»، از جمله کارهای او در این حال و حس هستند. از دیگر آلبوم‌های او می‌توان به «کمانچه نوازی»، و «درباره‌ی بی‌پایان» اشاره کرد.

من فکر می‌کنم زمانی یک گروه می‌تواند پیشرفت داشته باشد که اعضای آنها با هم همدل باشند، و در واقع این هم‌دلی چیزی نیست به جز همین که آنها همدیگر و کار هم را قبول داشته باشند وگرنه سنگ روی سنگ بند نمی‌شود

هم کار را دشوارتر می‌کند. همه این مسائل باعث می‌شود که این گروه از یاد مردم نبرد. به خصوص این که در کنسرت‌های خارج از ایران ما می‌بینیم که جوان‌ها و نوجوان‌هایی به کنسرت می‌آیند که اصلاً در آنجا اجراهای موسیقی می‌شناسند و اتفاقاً الان در کنسرت‌های ما بیشتر مخاطبان از همین جوان‌ها هستند.

■ در صحبت‌ها با شما در دوری راه اشاره کردید و پرآوازی‌ها نوازندگان در کشورها مختلف برای من همیشه این سؤال وجود داشته است که این مسأله هیچ وقت شما را اذیت نکرده یا مثلاً باعث به وجود آمدن خللی در کارتان نشده است؟

خب، این موضوع دو وجه دارد. هم برای خودش حس‌برانگیز است. هم مشکلاتی. مثلاً یکی از حسن‌های این اتفاق این است که زمانی که ما همدیگر را بعد از مدت‌ها می‌بینیم دیگر دلمان با هم هستیم و این احساسات که که تنها و تنها موسیقی بین ما حکمفرماست. شاید اگر در یک گروهی بود که همه نوازندگان آن در یک کشور زندگی می‌کنند و همه دور هم جمع می‌شوند و تمرین می‌کنند، اینقدر ما نمی‌توانستیم فقط روی موسیقی تمرکز کنیم. ما دائم در سفر هستیم و در سفر معروف می‌گویند که آدم باید رفیقش را در سفر شناسد. خوب چه برای بهتر از این برای می‌باشیم که پیوسته در مسافرتیم؟ شب و روز کار می‌کنیم و اگر مشکلی باشد در طول همین سفر آن را برطرف می‌کنیم. به نظر هم می‌رسد که این شیوه کاری جواب‌دهنده و تا به حال موفق عمل کرده است. ضمن این که همه باید به این نکته هم توجه داشت که ما در طول سال زیاد همدیگر را می‌بینیم. بالاخره یا در ایران کنسرتی برگزار می‌شود و یا در خارج از ایران و این کنسرت‌ها بهانه‌هایی هستند برای گروه‌ها آمدن.

■ معمولاً بچه‌ها پیش از برگزاری یک برنامه، قطعات آن را تمرین می‌کنند؟

اگر قطعات جدید باشند، ما روی آنها در سفرهای قبلی مان می‌کنیم. اگر طریقی باشد، قطعه‌ای نو باشد همانجا روی آن تمرین می‌کنیم.

■ یعنی در واقع در زمان برگزاری یک کنسرت قطعات کنسرت بعد کار می‌کنند؟

دقیقاً. ما در وقت‌های خالی در تورهایمان پیدا می‌کنیم روی قطعات برنامه بعدی کار می‌کنیم.

■ غیر از این موقعیت‌ها که شما در کنسرت‌های موسیقی می‌بینید فقط می‌توانید صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

اگر می‌خواهید روی من سبق عمل کنید، باید با آن موسیقی زندگی کنید، شش و هفت روز بدون آن قطعه، پس حداقل برای یک ماه صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

■ شما در این موقعیت‌ها پیش آمده. خیلی وقت‌ها هم می‌بینم که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

■ در مورد آقای عقیلی باید گفت که در خوانندگی‌ها نسل جدید، آقای عقیلی یکی از بهترین خوانندگان و خوشبختانه به خوبی من توانست از پس آن کار برآید.

خب، حالا کمی در مورد قطعات تان صحبت می‌کنم. من فکر می‌کنم که شما بعد از آن که مدتی در حال خوانندگی قطعات مختلف بودید، به نغمه‌ی تان تکرار آواز و جدایی تان شبیه به موسیقی و اصلی قطعات که اغلب برگرفته از موسیقی کردی هستند، به نغمه‌شان شبیه هم شده‌اند و این مسأله هم در کارهایی که برای گروه دستان ساخته‌اید مشخص است. در هر کنسرتی که در کنار شجریان و هم در آلبوم‌های اخیر خودتان اجرا می‌کنید.

■ چرا این قدر فضای موسیقی شما ملودیک است؟

من فکر می‌کنم خصوصیت موسیقی ما ملودوی است. نخستین چیزی که در موسیقی ایرانی باعث می‌شود که آن قطعه به یاد ماند و حتی ساخته شود، ملودی است. بعد از آن ملودی رنگ آمیزی شود که خوب اتفاق‌پذیری افتاده و به حوله‌گری آن ملودی کمک کرده است. به همین دلیل است که من در کارهایم خیلی روی ملودی تأکید می‌کنم و ساعت‌ها آن را اجرا می‌کنم. اما فکر می‌کنم در موسیقی ایرانی گروهی را دارد یا نه؟ یا آن‌ها چند ساز و آن را در خطوط مختلف موسیقی نواحی کردستان بزرگ شده‌ام. تکرار ملودی من در همان فضا شکل گرفته و فکر می‌کنم که طبیعی باشد که این موضوع چیزی روی نوازندگان ما هم تأثیر بگذارد.

■ خارج از فضای موسیقی کردی، هیچوقت روی موسیقی دیگری نواحی ایران کار نکرده‌اید؟

نه. اما شما حتماً می‌دانید که من بخشی از کارهایم را کلاً در زمینه موسیقی کردی ساخته‌ام. در آلبوم‌هایی چون «آوات» و «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی «زمانه» مستقلاً به صورتی کردی اختصام داشته‌اند. اما کارهایی هم به صورت مجزا در زمینه موسیقی سنتی ایران منتشر کرده‌ام که جمله آنها می‌توان به بخش‌هایی از «صدای صبح» و «چهارم» اشاره کرد که سابقاً هلال توسط شرکت سروش منتشر شد. «توربیده» را هم گروه دستان کار کرده، من این آلبوم از طرف مجله لوموند فرانسوا جزایر بهترین موسیقی سال از وزارت فرهنگ فرانسه را دریافت کرد. بعد از در همین فضای دیدف-دستگاهی، «درباره‌ی

دستان» در این گروه‌ها هم در کنار حمید منبجم، حسین بهرپوری، پژمان جدایی، و بهنام سامانی، ساز زده است. گروهی که در این سال‌ها توانسته با نوازنده‌های مختلف و به کار گرفتن خواننده‌های گوناگون همچنان پایرجا ماند و به یکی از گروه‌های پرطرفدار در داخل و خارج از ایران بدل شود.

سال گذشته گروه موسیقی دستان کنسرت‌های زیادی را در کشورها اروپایی برگزار کرد و ماه دیگر هم تور کنسرت‌های این گروه موسیقی سنتی ایران در کانادا آغاز خواهد شد. در سال‌های اخیر بخشی از قطعات گروه دستان هم از ساخته‌های فرج پوری بوده است تا آنجا که قطعات آخرین آلبوم این گروه به نام «درباره‌ی بی‌پایان» با صدای اسلار قبیلی، به تمامی از ساخته‌های فرج پوری بود. یکی از ویژگی‌های قطعات فرج پوری را شاید بتوان در بهره‌گیری از ملودی‌های کردی یا ملودی‌های فولکلور کردی استفاده کند و حتی به نغمه‌ی رسد که در جایی هم که تصمیم خاصی در بهره‌گیری از این نغمه‌ها ندارد، این تصانیف اغلب شاد و پرشور، موسیقی آوا را می‌کنند. همه این دلایل باعث شده‌اند که فضای موسیقی و قطعات ساخته شده توسط این آهنگساز علاوه بر تکیه در بهره‌گیری از ساز کمانچه به عنوان محور قطعه، تم کردی را به همراه خود داشته باشد. این مسأله باعث شده است که او بیشتر این تعداد آلبوم‌ش را هم در همین فضای شاد و کردی منتشر کند. آلبوم‌های نظیر «آوات»، «زوان»، «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی، و «زمانه»، از جمله کارهای او در این حال و حس هستند. از دیگر آلبوم‌های او می‌توان به «کمانچه نوازی»، و «درباره‌ی بی‌پایان» اشاره کرد.

هم کار را دشوارتر می‌کند. همه این مسائل باعث می‌شود که این گروه از یاد مردم نبرد. به خصوص این که در کنسرت‌های خارج از ایران ما می‌بینیم که جوان‌ها و نوجوان‌هایی به کنسرت می‌آیند که اصلاً در آنجا اجراهای موسیقی می‌شناسند و اتفاقاً الان در کنسرت‌های ما بیشتر مخاطبان از همین جوان‌ها هستند.

■ در صحبت‌ها با شما در دوری راه اشاره کردید و پرآوازی‌ها نوازندگان در کشورها مختلف برای من همیشه این سؤال وجود داشته است که این مسأله هیچ وقت شما را اذیت نکرده یا مثلاً باعث به وجود آمدن خللی در کارتان نشده است؟

خب، این موضوع دو وجه دارد. هم برای خودش حس‌برانگیز است. هم مشکلاتی. مثلاً یکی از حسن‌های این اتفاق این است که زمانی که ما همدیگر را بعد از مدت‌ها می‌بینیم دیگر دلمان با هم هستیم و این احساسات که که تنها و تنها موسیقی بین ما حکمفرماست. شاید اگر در یک گروهی بود که همه نوازندگان آن در یک کشور زندگی می‌کنند و همه دور هم جمع می‌شوند و تمرین می‌کنند، اینقدر ما نمی‌توانستیم فقط روی موسیقی تمرکز کنیم. ما دائم در سفر هستیم و در سفر معروف می‌گویند که آدم باید رفیقش را در سفر شناسد. خوب چه برای بهتر از این برای می‌باشیم که پیوسته در مسافرتیم؟ شب و روز کار می‌کنیم و اگر مشکلی باشد در طول همین سفر آن را برطرف می‌کنیم. به نظر هم می‌رسد که این شیوه کاری جواب‌دهنده و تا به حال موفق عمل کرده است. ضمن این که همه باید به این نکته هم توجه داشت که ما در طول سال زیاد همدیگر را می‌بینیم. بالاخره یا در ایران کنسرتی برگزار می‌شود و یا در خارج از ایران و این کنسرت‌ها بهانه‌هایی هستند برای گروه‌ها آمدن.

■ معمولاً بچه‌ها پیش از برگزاری یک برنامه، قطعات آن را تمرین می‌کنند؟

اگر قطعات جدید باشند، ما روی آنها در سفرهای قبلی مان می‌کنیم. اگر طریقی باشد، قطعه‌ای نو باشد همانجا روی آن تمرین می‌کنیم.

■ یعنی در واقع در زمان برگزاری یک کنسرت قطعات کنسرت بعد کار می‌کنند؟

دقیقاً. ما در وقت‌های خالی در تورهایمان پیدا می‌کنیم روی قطعات برنامه بعدی کار می‌کنیم.

■ غیر از این موقعیت‌ها که شما در کنسرت‌های موسیقی می‌بینید فقط می‌توانید صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

اگر می‌خواهید روی من سبق عمل کنید، باید با آن موسیقی زندگی کنید، شش و هفت روز بدون آن قطعه، پس حداقل برای یک ماه صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

■ شما در این موقعیت‌ها پیش آمده. خیلی وقت‌ها هم می‌بینم که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

■ در مورد آقای عقیلی باید گفت که در خوانندگی‌ها نسل جدید، آقای عقیلی یکی از بهترین خوانندگان و خوشبختانه به خوبی من توانست از پس آن کار برآید.

خب، حالا کمی در مورد قطعات تان صحبت می‌کنم. من فکر می‌کنم که شما بعد از آن که مدتی در حال خوانندگی قطعات مختلف بودید، به نغمه‌ی تان تکرار آواز و جدایی تان شبیه به موسیقی و اصلی قطعات که اغلب برگرفته از موسیقی کردی هستند، به نغمه‌شان شبیه هم شده‌اند و این مسأله هم در کارهایی که برای گروه دستان ساخته‌اید مشخص است. در هر کنسرتی که در کنار شجریان و هم در آلبوم‌های اخیر خودتان اجرا می‌کنید.

■ چرا این قدر فضای موسیقی شما ملودیک است؟

من فکر می‌کنم خصوصیت موسیقی ما ملودوی است. نخستین چیزی که در موسیقی ایرانی باعث می‌شود که آن قطعه به یاد ماند و حتی ساخته شود، ملودی است. بعد از آن ملودی رنگ آمیزی شود که خوب اتفاق‌پذیری افتاده و به حوله‌گری آن ملودی کمک کرده است. به همین دلیل است که من در کارهایم خیلی روی ملودی تأکید می‌کنم و ساعت‌ها آن را اجرا می‌کنم. اما فکر می‌کنم در موسیقی ایرانی گروهی را دارد یا نه؟ یا آن‌ها چند ساز و آن را در خطوط مختلف موسیقی نواحی کردستان بزرگ شده‌ام. تکرار ملودی من در همان فضا شکل گرفته و فکر می‌کنم که طبیعی باشد که این موضوع چیزی روی نوازندگان ما هم تأثیر بگذارد.

■ خارج از فضای موسیقی کردی، هیچوقت روی موسیقی دیگری نواحی ایران کار نکرده‌اید؟

نه. اما شما حتماً می‌دانید که من بخشی از کارهایم را کلاً در زمینه موسیقی کردی ساخته‌ام. در آلبوم‌هایی چون «آوات» و «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی «زمانه» مستقلاً به صورتی کردی اختصام داشته‌اند. اما کارهایی هم به صورت مجزا در زمینه موسیقی سنتی ایران منتشر کرده‌ام که جمله آنها می‌توان به بخش‌هایی از «صدای صبح» و «چهارم» اشاره کرد که سابقاً هلال توسط شرکت سروش منتشر شد. «توربیده» را هم گروه دستان کار کرده، من این آلبوم از طرف مجله لوموند فرانسوا جزایر بهترین موسیقی سال از وزارت فرهنگ فرانسه را دریافت کرد. بعد از در همین فضای دیدف-دستگاهی، «درباره‌ی

دستان» در این گروه‌ها هم در کنار حمید منبجم، حسین بهرپوری، پژمان جدایی، و بهنام سامانی، ساز زده است. گروهی که در این سال‌ها توانسته با نوازنده‌های مختلف و به کار گرفتن خواننده‌های گوناگون همچنان پایرجا ماند و به یکی از گروه‌های پرطرفدار در داخل و خارج از ایران بدل شود.

سال گذشته گروه موسیقی دستان کنسرت‌های زیادی را در کشورها اروپایی برگزار کرد و ماه دیگر هم تور کنسرت‌های این گروه موسیقی سنتی ایران در کانادا آغاز خواهد شد. در سال‌های اخیر بخشی از قطعات گروه دستان هم از ساخته‌های فرج پوری بوده است تا آنجا که قطعات آخرین آلبوم این گروه به نام «درباره‌ی بی‌پایان» با صدای اسلار قبیلی، به تمامی از ساخته‌های فرج پوری بود. یکی از ویژگی‌های قطعات فرج پوری را شاید بتوان در بهره‌گیری از ملودی‌های کردی یا ملودی‌های فولکلور کردی استفاده کند و حتی به نغمه‌ی رسد که در جایی هم که تصمیم خاصی در بهره‌گیری از این نغمه‌ها ندارد، این تصانیف اغلب شاد و پرشور، موسیقی آوا را می‌کنند. همه این دلایل باعث شده‌اند که فضای موسیقی و قطعات ساخته شده توسط این آهنگساز علاوه بر تکیه در بهره‌گیری از ساز کمانچه به عنوان محور قطعه، تم کردی را به همراه خود داشته باشد. این مسأله باعث شده است که او بیشتر این تعداد آلبوم‌ش را هم در همین فضای شاد و کردی منتشر کند. آلبوم‌های نظیر «آوات»، «زوان»، «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی، و «زمانه»، از جمله کارهای او در این حال و حس هستند. از دیگر آلبوم‌های او می‌توان به «کمانچه نوازی»، و «درباره‌ی بی‌پایان» اشاره کرد.

هم کار را دشوارتر می‌کند. همه این مسائل باعث می‌شود که این گروه از یاد مردم نبرد. به خصوص این که در کنسرت‌های خارج از ایران ما می‌بینیم که جوان‌ها و نوجوان‌هایی به کنسرت می‌آیند که اصلاً در آنجا اجراهای موسیقی می‌شناسند و اتفاقاً الان در کنسرت‌های ما بیشتر مخاطبان از همین جوان‌ها هستند.

■ در صحبت‌ها با شما در دوری راه اشاره کردید و پرآوازی‌ها نوازندگان در کشورها مختلف برای من همیشه این سؤال وجود داشته است که این مسأله هیچ وقت شما را اذیت نکرده یا مثلاً باعث به وجود آمدن خللی در کارتان نشده است؟

خب، این موضوع دو وجه دارد. هم برای خودش حس‌برانگیز است. هم مشکلاتی. مثلاً یکی از حسن‌های این اتفاق این است که زمانی که ما همدیگر را بعد از مدت‌ها می‌بینیم دیگر دلمان با هم هستیم و این احساسات که که تنها و تنها موسیقی بین ما حکمفرماست. شاید اگر در یک گروهی بود که همه نوازندگان آن در یک کشور زندگی می‌کنند و همه دور هم جمع می‌شوند و تمرین می‌کنند، اینقدر ما نمی‌توانستیم فقط روی موسیقی تمرکز کنیم. ما دائم در سفر هستیم و در سفر معروف می‌گویند که آدم باید رفیقش را در سفر شناسد. خوب چه برای بهتر از این برای می‌باشیم که پیوسته در مسافرتیم؟ شب و روز کار می‌کنیم و اگر مشکلی باشد در طول همین سفر آن را برطرف می‌کنیم. به نظر هم می‌رسد که این شیوه کاری جواب‌دهنده و تا به حال موفق عمل کرده است. ضمن این که همه باید به این نکته هم توجه داشت که ما در طول سال زیاد همدیگر را می‌بینیم. بالاخره یا در ایران کنسرتی برگزار می‌شود و یا در خارج از ایران و این کنسرت‌ها بهانه‌هایی هستند برای گروه‌ها آمدن.

■ معمولاً بچه‌ها پیش از برگزاری یک برنامه، قطعات آن را تمرین می‌کنند؟

اگر قطعات جدید باشند، ما روی آنها در سفرهای قبلی مان می‌کنیم. اگر طریقی باشد، قطعه‌ای نو باشد همانجا روی آن تمرین می‌کنیم.

■ یعنی در واقع در زمان برگزاری یک کنسرت قطعات کنسرت بعد کار می‌کنند؟

دقیقاً. ما در وقت‌های خالی در تورهایمان پیدا می‌کنیم روی قطعات برنامه بعدی کار می‌کنیم.

■ غیر از این موقعیت‌ها که شما در کنسرت‌های موسیقی می‌بینید فقط می‌توانید صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

اگر می‌خواهید روی من سبق عمل کنید، باید با آن موسیقی زندگی کنید، شش و هفت روز بدون آن قطعه، پس حداقل برای یک ماه صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

■ شما در این موقعیت‌ها پیش آمده. خیلی وقت‌ها هم می‌بینم که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

■ در مورد آقای عقیلی باید گفت که در خوانندگی‌ها نسل جدید، آقای عقیلی یکی از بهترین خوانندگان و خوشبختانه به خوبی من توانست از پس آن کار برآید.

خب، حالا کمی در مورد قطعات تان صحبت می‌کنم. من فکر می‌کنم که شما بعد از آن که مدتی در حال خوانندگی قطعات مختلف بودید، به نغمه‌ی تان تکرار آواز و جدایی تان شبیه به موسیقی و اصلی قطعات که اغلب برگرفته از موسیقی کردی هستند، به نغمه‌شان شبیه هم شده‌اند و این مسأله هم در کارهایی که برای گروه دستان ساخته‌اید مشخص است. در هر کنسرتی که در کنار شجریان و هم در آلبوم‌های اخیر خودتان اجرا می‌کنید.

■ چرا این قدر فضای موسیقی شما ملودیک است؟

من فکر می‌کنم خصوصیت موسیقی ما ملودوی است. نخستین چیزی که در موسیقی ایرانی باعث می‌شود که آن قطعه به یاد ماند و حتی ساخته شود، ملودی است. بعد از آن ملودی رنگ آمیزی شود که خوب اتفاق‌پذیری افتاده و به حوله‌گری آن ملودی کمک کرده است. به همین دلیل است که من در کارهایم خیلی روی ملودی تأکید می‌کنم و ساعت‌ها آن را اجرا می‌کنم. اما فکر می‌کنم در موسیقی ایرانی گروهی را دارد یا نه؟ یا آن‌ها چند ساز و آن را در خطوط مختلف موسیقی نواحی کردستان بزرگ شده‌ام. تکرار ملودی من در همان فضا شکل گرفته و فکر می‌کنم که طبیعی باشد که این موضوع چیزی روی نوازندگان ما هم تأثیر بگذارد.

■ خارج از فضای موسیقی کردی، هیچوقت روی موسیقی دیگری نواحی ایران کار نکرده‌اید؟

نه. اما شما حتماً می‌دانید که من بخشی از کارهایم را کلاً در زمینه موسیقی کردی ساخته‌ام. در آلبوم‌هایی چون «آوات» و «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی «زمانه» مستقلاً به صورتی کردی اختصام داشته‌اند. اما کارهایی هم به صورت مجزا در زمینه موسیقی سنتی ایران منتشر کرده‌ام که جمله آنها می‌توان به بخش‌هایی از «صدای صبح» و «چهارم» اشاره کرد که سابقاً هلال توسط شرکت سروش منتشر شد. «توربیده» را هم گروه دستان کار کرده، من این آلبوم از طرف مجله لوموند فرانسوا جزایر بهترین موسیقی سال از وزارت فرهنگ فرانسه را دریافت کرد. بعد از در همین فضای دیدف-دستگاهی، «درباره‌ی

دستان» در این گروه‌ها هم در کنار حمید منبجم، حسین بهرپوری، پژمان جدایی، و بهنام سامانی، ساز زده است. گروهی که در این سال‌ها توانسته با نوازنده‌های مختلف و به کار گرفتن خواننده‌های گوناگون همچنان پایرجا ماند و به یکی از گروه‌های پرطرفدار در داخل و خارج از ایران بدل شود.

سال گذشته گروه موسیقی دستان کنسرت‌های زیادی را در کشورها اروپایی برگزار کرد و ماه دیگر هم تور کنسرت‌های این گروه موسیقی سنتی ایران در کانادا آغاز خواهد شد. در سال‌های اخیر بخشی از قطعات گروه دستان هم از ساخته‌های فرج پوری بوده است تا آنجا که قطعات آخرین آلبوم این گروه به نام «درباره‌ی بی‌پایان» با صدای اسلار قبیلی، به تمامی از ساخته‌های فرج پوری بود. یکی از ویژگی‌های قطعات فرج پوری را شاید بتوان در بهره‌گیری از ملودی‌های کردی یا ملودی‌های فولکلور کردی استفاده کند و حتی به نغمه‌ی رسد که در جایی هم که تصمیم خاصی در بهره‌گیری از این نغمه‌ها ندارد، این تصانیف اغلب شاد و پرشور، موسیقی آوا را می‌کنند. همه این دلایل باعث شده‌اند که فضای موسیقی و قطعات ساخته شده توسط این آهنگساز علاوه بر تکیه در بهره‌گیری از ساز کمانچه به عنوان محور قطعه، تم کردی را به همراه خود داشته باشد. این مسأله باعث شده است که او بیشتر این تعداد آلبوم‌ش را هم در همین فضای شاد و کردی منتشر کند. آلبوم‌های نظیر «آوات»، «زوان»، «دبواره» استاد علی اصغر کردستانی، و «زمانه»، از جمله کارهای او در این حال و حس هستند. از دیگر آلبوم‌های او می‌توان به «کمانچه نوازی»، و «درباره‌ی بی‌پایان» اشاره کرد.

هم کار را دشوارتر می‌کند. همه این مسائل باعث می‌شود که این گروه از یاد مردم نبرد. به خصوص این که در کنسرت‌های خارج از ایران ما می‌بینیم که جوان‌ها و نوجوان‌هایی به کنسرت می‌آیند که اصلاً در آنجا اجراهای موسیقی می‌شناسند و اتفاقاً الان در کنسرت‌های ما بیشتر مخاطبان از همین جوان‌ها هستند.

■ در صحبت‌ها با شما در دوری راه اشاره کردید و پرآوازی‌ها نوازندگان در کشورها مختلف برای من همیشه این سؤال وجود داشته است که این مسأله هیچ وقت شما را اذیت نکرده یا مثلاً باعث به وجود آمدن خللی در کارتان نشده است؟

خب، این موضوع دو وجه دارد. هم برای خودش حس‌برانگیز است. هم مشکلاتی. مثلاً یکی از حسن‌های این اتفاق این است که زمانی که ما همدیگر را بعد از مدت‌ها می‌بینیم دیگر دلمان با هم هستیم و این احساسات که که تنها و تنها موسیقی بین ما حکمفرماست. شاید اگر در یک گروهی بود که همه نوازندگان آن در یک کشور زندگی می‌کنند و همه دور هم جمع می‌شوند و تمرین می‌کنند، اینقدر ما نمی‌توانستیم فقط روی موسیقی تمرکز کنیم. ما دائم در سفر هستیم و در سفر معروف می‌گویند که آدم باید رفیقش را در سفر شناسد. خوب چه برای بهتر از این برای می‌باشیم که پیوسته در مسافرتیم؟ شب و روز کار می‌کنیم و اگر مشکلی باشد در طول همین سفر آن را برطرف می‌کنیم. به نظر هم می‌رسد که این شیوه کاری جواب‌دهنده و تا به حال موفق عمل کرده است. ضمن این که همه باید به این نکته هم توجه داشت که ما در طول سال زیاد همدیگر را می‌بینیم. بالاخره یا در ایران کنسرتی برگزار می‌شود و یا در خارج از ایران و این کنسرت‌ها بهانه‌هایی هستند برای گروه‌ها آمدن.

■ معمولاً بچه‌ها پیش از برگزاری یک برنامه، قطعات آن را تمرین می‌کنند؟

اگر قطعات جدید باشند، ما روی آنها در سفرهای قبلی مان می‌کنیم. اگر طریقی باشد، قطعه‌ای نو باشد همانجا روی آن تمرین می‌کنیم.

■ یعنی در واقع در زمان برگزاری یک کنسرت قطعات کنسرت بعد کار می‌کنند؟

دقیقاً. ما در وقت‌های خالی در تورهایمان پیدا می‌کنیم روی قطعات برنامه بعدی کار می‌کنیم.

■ غیر از این موقعیت‌ها که شما در کنسرت‌های موسیقی می‌بینید فقط می‌توانید صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

اگر می‌خواهید روی من سبق عمل کنید، باید با آن موسیقی زندگی کنید، شش و هفت روز بدون آن قطعه، پس حداقل برای یک ماه صورت می‌گیرد. این موضوع نیست که زمانی که برای کسی نیستند چه خبر است و قرار است روی چه قطعه‌ای کار کنند. همه آماده هستند و در طول ۱-۵ روز که نمی‌شود قطعه‌ای را تمرین کنند.

■ شما در این موقعیت‌ها پیش آمده. خیلی وقت‌ها هم می‌بینم که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.

این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند. این موضوع تا حدی باعث شده است که بعضی از اعضای دستان همین وسایل ارتباطی استفاده می‌کنند.